

555 godina smrti Johanna Gutenberga

Johann Gutenberg (pravo ime Johannes Gensfleisch zum Gutenberg), njemački tiskar, izumitelj tipografije (vjerojatno Mainz, oko 1397. – Mainz, 3. 2. 1468.). O njegovu životu i radu postoje samo fragmentarni i dijelom nesigurni podatci.

Oko 1430. otišao iz Mainza u Strasbourg (tada njemački grad), gdje je ostao, čini se, sve do 1448. baveći se brušenjem dragoga kamenja i proizvodnjom zrcala.

Već je 1436. godine, prema sačuvanim dokumentima, imao tiskarski uređaj i njime izvodio pokuse.

Godine 1448. vratio se u Mainz. Ondje je osnovao tiskarsku radionicu, posudivši u tu svrhu od Johanna Fusta 1550 guldena.

Godine 1455. dovršio je Gutenberg prvi tipografski rad, lat. *Bibliju* na 1282 folio-stranice u dva stupca po 42 retka. To je glasovita *Biblija od 42 retka*, tiskana u 100 do 200 primjeraka, dijelom na pergamentu, a dijelom na papiru. Od toga izdanja sačuvalo se do danas 40-ak što potpunih što nepotpunih primjeraka. Imitirajući u lijevanim slovima ondašnji gotički krasopis s njegovim ligaturama i kraticama, Gutenberg je za to izdanje upotrijebio 290 različitih znakova. Dugo se tvrdilo da je, još prije *Biblije*, grubljim slovima tiskao i neka manja djela (*Fragment o sudu svijeta; Astronomski kalendar za 1448.*), ali se to nije moglo dokumentarno provjeriti.

Iste godine kada je dovršena *Biblija* (1455.), J. Fust utužio je Gutenberga zbog duga; iako ishod toga procesa nije poznat, čini se da je vjerovnik sudskom odlukom došao u posjed Gutenbergove tiskare, jer je već dvije godine poslije (1457.) tiskao elegantno izdanje *Mainziškoga psaltira*, na kojem su kao tiskari potpisani Fust i njegov zet P. Schöffer, bez Gutenberga.

O daljnjem Gutenbergovu tiskarskom radu ne zna se ništa pouzdano; pripisuje mu se, među ostalim, tiskanje izdanja *Missale speciale; Mainzer Catholicon* i *Biblije od 36 redaka*, izdane u Bambergu. Posljednje tri godine života proveo je na dvoru kneza izbornika, nadbiskupa Adolfa Nassauskoga u Mainzu, živeći od nadarbine koju je uživao kao član kneževe dvorske svite.

Izvor teksta:

Gutenberg, Johann. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=23878>

Njemu u čast najstarija digitalna knjižnica nazvana je „Projekt Gutenberg“ te je po njemu nazvan i asteroid „777 Gutemberga“.